

„Iubesc teatrul românesc“

În scurta sa vizită la București, în noiembrie 1995, în timpul celei de-a 4-a ediții a Festivalului Uniunii Teatrelor din Europa, desfășurată la București, Giorgio Strehler a acceptat să acorde doar două interviuri. Unul, postului Radio România Internațional, departament al Radiodifuziunii Române, care a colaborat cu Teatrul „Bulandra“ pentru traducerea spectacolelor, și al doilea, Televiziunii naționale. Am avut privilegiul de a sta de vorbă cu Giorgio Strehler pentru Radio România Internațional și de a avea confirmarea legăturii sale

profunde cu teatrul românesc și cu creatorii săi. Iată câteva dintre gândurile sale despre teatrul românesc, despre teatrul european, despre Uniunea Teatrelor din Europa (al cărei inițiator a fost), în interviul acordat, la 17 noiembrie 1995, la București.

■ ... am creat Uniunea Teatrelor din Europa într-un moment când Europa politică, unită, întârzia să se nască și când noi, câțiva oameni de teatru europeni care credem în valoarea culturii europene și în necesitatea promovării ei, am considerat că putem face ceva, prin teatru, pentru cultura continentului nostru. La început au fost șapte-opt teatre membre, apoi numărul lor a crescut, ajungând acum la cincisprezece. Scopul inițial a fost de a face un schimb de opinii, de spectacole, de a ne cunoaște mai bine. Apoi ne-am gândit să ne întâlnim în fiecare an în altă țară membră, pentru un festival de una sau două săptămâni, după posibilități. Primul festival a fost la Düsseldorf, al doilea la Budapesta, al treilea la Milano și al patrulea, iată, la București. Una dintre primele țări ce s-au oferit să găzduiască festivalul UTE a fost România, prin intermediul Teatrului „Bulandra“, membru al UTE. România s-a remarcat, din primele momente ale existenței Uniunii, printre protagonistele acestei „aventuri culturale“ extraordinare.

□ **Ce semnificație are, pentru dumneavoastră, faptul că acest festival se desfășoară acum la București?**

■ Sunt deosebit de legat de cultura românească, de teatrul românesc, care a reprezentat întotdeauna o culme a teatrului european. Căutăm noi mijloace pentru a intensifica relațiile noastre cu România. Iată de ce pentru mine e foarte semnificativ că acest festival se desfășoară la București. E mai important decât dacă s-ar fi desfășurat într-o mare capitală europeană. Pentru că Bucureștiul are toate atuurile pentru a fi un protagonist al culturii europene. Cu acest festival, România a demonstrat că se poate integra din nou în marele circuit al capitalelor culturale europene și găsesc că acesta este un lucru formidabil.

□ **Ați spus că iubiți teatrul românesc. Puteți argumenta?**

■ Da, iubesc teatrul românesc. Îl cunosc destul de bine. A fost o perioadă în care creatorii săi erau foarte cunoscuți – Liviu Ciulei, de pildă, sau scenografi români, care se numărau printre cei mai buni din Europa. Actorii români au fost întotdeauna foarte buni, talentați, compleți. Au urmat apoi alți regizori: Cătălina Buzoianu, cu care sunt prieten și pe care o admir foarte mult, apoi Andrei Șerban, ca să nu mai vorbesc de Alexandru Darie, pe care îl consider emulul meu și la care țin ca la copilul meu spiritual. De-a lungul timpului, teatrul românesc a dat, iată, Europei mari nume de actori, regizori, scenografi, dramaturgi. Și noua generație mi se pare foarte interesantă. Teatrul românesc a redevenit foarte viu, iar publicul îl răsplătește pe măsură, cu prezența sa în sălile de spectacol. E fundamental. Când lumea nu vine la teatru, acesta nu poate avea rolul de modelator al personalității umane.

Imagine din Livada de vișini de Cehov, montată de Strehler la Piccolo Teatro din Milano





□ Există un interes cert al publicului pentru teatrul de calitate, fie el românesc sau străin. Festivalul acesta o demonstrează. Teatrul italian nu face excepție. Cele patru reprezentații ale spectacolului dumneavoastră cu *Insula sclavilor*, aduse în festival de *Piccolo Teatro din Milano*, au fost un triumf. Din păcate, prezențele teatrale italiene sunt sporadice.

■ Teatrul italian este puțin prezent pe scenele lumii, din păcate. *Piccolo Teatro* face excepție. Sunt mulțumit

de ceea ce am realizat cu *Piccolo* în ultimii douăzeci de ani, ca prezențe teatrale italiene în lume. În ultimii ani am fost în Franța, Germania, în alte țări europene. Vom merge în Scandinavia. Dar teatrul italian nu înseamnă numai *Piccolo*. Există numeroase teatre cu spectacole foarte bune, montate de regizori valoroși. Ele merită să fie cunoscute în lume. Sigur că e și o problemă de implicare, de voință, de capacitate organizatorică, fiindcă nu e ușor să itinerezi un spectacol complex. Dar numai așa se pot face cunoscute spectacolele bune, actorii valoroși,



Moment din *Insula sclavilor* de Marivaux, una dintre ultimele montări ale lui Giorgio Strehler





© Alt moment din *Insula sclavilor*

regizorii importanți, scenografiile reprezentative. Festivalurile sunt o excelentă ocazie.

□ **Cum vi se pare actuala ediție a Festivalului Teatrelor din Europa?**

■ Festivalul acesta este un succes, nu numai pentru că prezintă un număr de spectacole importante, ci, în primul rând, pentru extraordinara prezență a publicului. Am văzut datele statistice. Am văzut afluența spectatorilor, care au luat pur și simplu cu asalt sălile de spectacol. Teatrul, aici, e urmărit, e iubit. Există o bază

esențială de dragoste pentru teatru, și acest fapt este extraordinar, poate servi ca exemplu multora. Bucureștiul este acum o adevărată capitală europeană a teatrului. Și la Düsseldorf, la Budapesta sau la Milano a fost destulă lume. Dar atâta căldură, asemenea afluență fantastică a spectatorilor (din care mulți au rămas afară, negăsind bilete), ca la București, nu am mai văzut. E un fenomen demn de subliniat și foarte încurajator pentru noi.

■ CARMEN VELCU